

हिमाचलनिर्वाचनम्

हिमाचले सम्बन्धानां
विश्वसनीयतायाः उपरि
स्थापितं भवति निर्वाचनस्य
चतुरङ्गफलकम्

शिमलातः दिल्लीपर्यन्तं
विद्युत्बसयानानि
प्रचलिष्यन्ति

|| श्रीरामायणकथा ||

उत्तरकाण्डम्! (पञ्चदशः सर्गः)
रसातलं प्रविश्य रावणस्य
युद्धम्। (द्वितीयः खण्डः)

प्रमुखाः वार्ताः

सीमासुरक्षाबलेन नवदिल्लीनगरस्य बीएसएफ-अधिकारिसंस्थायां कलाशिल्पप्रदर्शन्याः आयोजनम्

हिमसंस्कृतवार्ताः नवदेहली

सीमासुरक्षाबलेन नवदिल्लीनगरस्य बीएसएफ-अधिकारिसंस्थायां कलाशिल्पप्रदर्शन्याः आयोजनं कृतम्। इयं प्रदर्शनी अस्य मासस्य ५ दिनाङ्कपर्यन्तं उद्घाटिता अस्ति। प्रतिदिनं प्रातः ११ वादने प्रदर्शनी आरभ्यते, तदनन्तरं सायं ६ वादने सङ्गीतप्रदर्शनं भविष्यति। अस्यां प्रदर्शन्यां देशस्य ११५ तः अधिकाः बीएसएफ-सैनिकाः तेषां परिवाराः च स्वप्रतिभां प्रदर्शितवन्तः। प्रदर्शन्यां चित्राणि, काष्ठानि उत्कीर्णानि शिल्पानि, पाषाणमूर्तयः, वेणुकला, वाद्यसङ्गीतं सदृशाः कलाकृतयः दृश्यन्ते संघस्य गृहसचिवः प्रदर्शन्यां भागं गृहीत्वा BSF Sentinel 2.0 App इति अनुप्रयोगः उन्नतसंस्करणं सीमासुरक्षाकाणां कृते सेवासम्बद्धानां विविधानां महत्त्वपूर्णानां विषयाणां २४x७ प्रवेशं प्रदास्यति

सुभाषितम्

आपूर्यमाणमचलप्रतिष्ठं
समुद्रमापः प्राविशन्ति यद्दत्तं।
तद्दत्तं कामा यं प्राविशन्ति

सर्वे स शान्तिमाप्नोति न कामकामी।।
भावार्थः- जो व्यक्ति समय समय पर मन में उत्पन्न हुई आशाओं से अविचलित रहता है जैसे अनेक नदियां सागर में मिलनेपर भी सागर का जल नहीं बढता, वह शांत ही रहता है ऐसे ही व्यक्ति सुखी हो सकते हैं।

प्रतीकसाठवे मुम्बई

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे
व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते
सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः- १७७१११

इजराइलदेशेन 'अल जजीरा' इति दूरदर्शनप्रसारणवाहिनी प्रसारणात् निषेधिता, 'आतङ्क-वाहिनी' इति

इजराइलहमासयोः मध्ये जायमानस्य संघर्षस्यमध्ये वार्ताप्रसारणवाहिनी "अल जजीरा" निषेधिता अस्ति। वस्तुतः इजराइलदेशेन "अल जजीरा" वार्ताप्रसारणवाहिन्याः प्रसारणे निषेधादेशः प्रख्यपितः वर्तते। इजराइलस्य प्रधानमन्त्रिणा बेंजामिन नेतन्याहू इत्यमुना एतद्विषये सूचना प्रदत्ता। अनेन साकमेव अमुना "अल जजीरा" वाहिनी "आतङ्कवाहिनी" रूपेण अपि प्रख्यापिता वर्तते। नेतन्याहूवर्येण अल जजीरा वाहिन्यां इजरायल देशस्य सुरक्षायां हानेः उत्पादानस्य, अक्टूबर- सप्तम्यां हमास आतङ्कनाम् आक्रमणेषु प्रतिभागितायाः, इजराइलं विरुध्य हिंसा चरणस्य च आरोपाः सन्ति आरोपिताः।

दूरसंचार-नियामकप्राधिकरणेन- TRAI इत्यनेन राष्ट्रिय- प्रसारणनीति-२०२४ इत्यस्य कृते जनसमुदायात् विचाराः आमन्त्रिताः

दूरसंचार-नियामकप्राधिकरणेन- TRAI इत्यनेन राष्ट्रियप्रसारणनीति-२०२४ इत्यस्य कृते जनसमुदायात् विचारम् आमन्त्रयन् परामर्शपत्रं प्रकाशितम्। संचारमन्त्रालयेन उक्तं यत् प्रसारणं एकम् उदयमानं क्षेत्रमस्ति, यस्य देशस्य अर्थव्यवस्थायां योगदानं दातुं महती क्षमता अस्ति। परामर्शपत्रे भारतं 'विश्वे मुख्यकेन्द्रं' करणीयम् इति उद्देश्यं कृत्वा प्रसारणक्षेत्रे वर्तमानविषयान् प्रकाशयति। पत्रे सार्वजनिकप्रसारणसेवा परिष्कारस्य, मीडिया-मनोरञ्जनक्षेत्रस्य विभिन्नक्षेत्राणां सम्मुखे ये विषयाः सन्ति, समुद्री-चोर्य-विरुद्धं निवारणं, सामग्रीसामग्रीणां सुरक्षा च विषये विचाराः अपि प्रस्तुताः सन्ति इदं परामर्शपत्रं TRAI इति जालपुटे www.trai.gov.in इत्यत्र पञ्जीकर्तुं शक्यते। अस्मिन् विषये जनाः ३० एप्रिलपर्यन्तं स्वसूचनाः प्रेषयितुं शक्नुवन्ति।

निर्वाचन आयोगः षट् राज्येषु विशेषपर्यवेक्षकान् नियुक्तं करिष्यति

हिमसंस्कृतवार्ताः- प्रवीणकुमारः। आगामि-लोकसभा-विधानसभानिर्वाचने आलोचनात्मकप्रतिक्रियाणाम् अन्यक्रियाकलापानाञ्च निरीक्षणार्थं निर्वाचन आयोगेन षट् राज्येषु विशेषपर्यवेक्षकाणां नियुक्तिः कृता। सप्तकोटिभ्यः अधिकजनसंख्यायुक्तेषु एतेषु राज्येषु पश्चिमबङ्गः, उत्तरप्रदेशः, महाराष्ट्रः, बिहारः, आन्ध्रप्रदेशः, ओडिशा च सन्ति। आन्ध्रप्रदेशे ओडिशाप्रदेशे च युगपत् विधानसभा-लोकसभानिर्वाचनं भविष्यति। एते पर्यवेक्षकाः विशेषतया सीमाक्षेत्रेषु अलोकतान्त्रिक-निर्वाचन-क्रियाकलापानां निवारणे केन्द्रीभवन्ति।

आन्ध्रप्रदेश, कर्नाटक, तमिलनाडु, उत्तरप्रदेश, ओडिशा च प्रदेशेषु निर्वाचने धनशक्तिप्रयोगं न भवेत् एतदर्थं निर्वाचन-आयोगेन विशेषवित्तपर्यवेक्षकाणां नियुक्तिः कृता।

धर्मशालायाः जलं मसूरीदुग्धात् अपि श्रेष्ठम्- दलाईलामा

हिमसंस्कृतवार्ता- धर्मशाला। धर्मशालायां यत् जलं प्राप्यते तत् दुग्धात् श्रेष्ठम् इति धर्मगुरु दलाईलामा उक्तवान् आसीत्। दलाई लामा १९६० तमे वर्षे अप्रैलमासस्य २९ दिनाङ्के धर्मशालानगरम् आगतः। धर्मगुरोः दलाईलामायाः जीवनाधारितस्य पुस्तकस्य अनुसारं मसूरीनगरं प्रत्यागत्य किञ्चित्कालानन्तरं दलाईलामा उक्तवान् आसीत् यत् अहं ज्ञातवान् यत् सर्वकारः अस्मान् धर्मशाला इति स्थाने स्थायिरूपेण निवासार्थं प्रेषयितुं योजनं कुर्वन् अस्ति। एतां वार्तां श्रुत्वा अहं चिन्तितः अभवम्। मया मानचित्रे धर्मशाला इति स्थानं अन्विष्य ज्ञातं यत् एतत् अपि मसूरी इव पर्वतस्थानकम् अस्ति, परन्तु बहु दूरम् अस्ति। धर्मशाला आगमनात् पूर्वं दलाई लामा तिब्बती अधिकारी जे. टी. कुंडेलिंग धर्मशालायाः विषये ज्ञानं कर्तुं प्रेषितवान्। सप्ताहानन्तरं यदा सः प्रत्यागतवान् तदा सः धर्मशालाजलं मसूरी-दुग्धात् श्रेष्ठम् इति घोषितवान्। एतत् श्रुत्वा दलाईलामा तत्क्षणमेव धर्मशालागमनाय अङ्गीकृतवान्। दलाईलामा धर्मशालायां तिब्बतसर्वकारस्य निर्माणं कृतवान्। तस्य कारणात् धर्मशाला लघुलहासा उच्यते। १४ तमः तिब्बतीधर्मनेता दलाईलामा स्वस्य सहस्रशैः तिब्बतीसमर्थकैः सह १९५९ तमे वर्षे मार्चमासस्य ३१ दिनाङ्के शरणार्थीरूपेण भारतम् आगतः। तदनन्तरं प्रथमं भारतसर्वकारेण मक्लोङ्गञ्जे स्थिते स्वर्गाश्रमे तिब्बतीजनानाम् कृते आश्रयः दत्तः। अस्मिन् काले धर्मगुरुः दलाईलामा प्रथमवारं मक्लोङ्गञ्जस्य स्वर्गाश्रमे आश्रयं प्राप्तवान्। धर्मगुरुः १९७० पर्यन्तं क्रमशः १० वर्षाणि

मक्लोङ्गञ्जस्य स्वर्गाश्रमे व्यतीतवान्, यत्र अधुना पर्वतारोहणकेन्द्रं प्रचलति।

दलाई लामा ६५ वर्षपूर्वं भारतं प्राप्तवान्

१४ तमः दलाईलामा ६५ वर्षपूर्वं १९५९ तमस्य वर्षस्य मार्चमासस्य ३१ दिनाङ्के तिब्बततः स्वपरिवारेण सह शरणार्थम् भारतम् आगतः। ३१ मार्चमासस्य तिथिः अत्यन्तं ऐतिहासिकः अस्ति। चीनदेशस्य तिब्बतस्य अधिकारत्वात् एतादृशी स्थितिः उत्पन्ना यत् १४ तमः दलाईलामा ततः प्रस्थाय भारते शरणं गन्तुं बाध्यः अभवत्। तस्मिन् समये दलाईलामा २३ वर्षीयः आसीत्। सः सैनिकवेषं कृत्वा स्वनिवासस्थानात् बहिः आगतः, इतः भारतयात्राम् आरब्धवान्। प्रायः ६५ वर्षाणि पूर्वं दलाईलामा हिमालयस्य दुर्गमपर्वताः उपत्यकाः च लङ्घ्य पदातिरूपेण भारतीयसीमायां प्रविष्टवान्, ततः परं आध्यात्मिकनेता अत्र राजनैतिकशरणं गच्छति।

सत्तासङ्घर्षः २०२४: हिमाचले सम्बन्धानां विश्वसनीयतायाः उपरि स्थापितं भवति निर्वाचनस्य चतुरङ्गफलकम्

हिमसंस्कृतवार्ता- कार्यालयीयः प्रतिनिधिः। हिमाचलप्रदेशस्य लोकसभानिर्वाचनेषु, विधानसभा उपनिर्वाचनेषु च नेतारः स्वसम्बन्धानां साहाय्येन निर्वाचनचतुरङ्गफलकं विन्यस्य व्यग्राः भवन्ति। राज्ये जूनमासस्य प्रथमदिनाङ्के लोकसभा-विधानसभा- उपनिर्वाचनयोः मतदानं भविष्यति। एतादृशे सति दलनेतारः अपि जनसामान्यं लोभयितुं राजनैतिकव्यक्तिभिः सह स्वसम्बन्धस्य प्रचारं कुर्वन्ति। राज्यस्य अनेके नेतारः राजनीतिं उत्तराधिकारेण प्राप्तवन्तः। विभिन्नदलानां नेतारः अभ्यर्थिनः च स्वपारिवारिकपृष्ठभूमिं स्मृत्वा जनान् आकर्षयितुं प्रयतन्ते।

कङ्गनायाः प्रपितामहः अपिः विधायकः अभवत्

भाजपा मण्डीसंसदीय-निर्वाचनक्षेत्रात् कङ्गनारणौत इत्यस्याः प्रत्याख्यानं कृतवती अस्ति। तस्य प्रपितामहः सरजुसिंहः अपि विधायकः अभवत्। भाजपानेतारः अपि तस्य राजनैतिकपृष्ठभूमिं प्रचारयित्वा तस्य विश्वसनीयतायाः लाभं ग्रहीतुं प्रयतन्ते।

पण्डितसन्तरामः काङ्ग्रेसस्य मन्त्री आसीत्, पुत्रः सुधीरः अस्मिन् समये भाजपातः निर्वाचनं कुर्वन् अस्ति

पूर्वमन्त्री सुधीरशर्मा भाजपायां सम्मिलितुं पूर्वं स्वमातुः परामर्शं कर्तव्यमिति उक्तवान्। सुधीरः काङ्ग्रेसनेता स्वर्गीयपण्डितसन्तरामस्य पुत्रः अस्ति। सन्तरामः वीरभद्रसर्वकारे शक्तिशालिनः मन्त्री आसीत्, काङ्ग्रेः काङ्ग्रेसस्य शक्तिशालिनः नेता च आसीत्। मातुः विषये कथयित्वा सः पण्डितसन्तरामस्य राजनैतिक उत्तराधिकारी इति सूचयति। तस्य मृत्योः अनन्तरं काङ्ग्रेस-पक्षः प्रथमवारं सुधीरशर्मा बैजनाथ-उपनिर्वाचने स्थापितवान् आसीत्। अधुना भाजपा धर्मशालातः उपनिर्वाचने तं स्वस्य प्रत्याशीं कृतवती अस्ति।

जामाता कश्यपः शाण्डिलम् आहूतवान्

राजनीतौ स्वास्थ्यमन्त्रिणः पूर्वसांसदस्य धनीरामशाण्डिलस्य जामातुः डॉ. राजेशकश्यपस्य नाम्नः अपि चर्चा क्रियते, यः परस्परं विरुद्धं विधानसभानिर्वाचनं कृतवन्तौ। यत् सः काङ्ग्रेसस्य विकल्पः अपि भवितुम् अर्हति इति। तस्य नाम्नः अपि आन्तरिकरूपेण चर्चा कृता इति उच्यते। परन्तु डा. राजेशकश्यपः कथयति यत् तस्य काङ्ग्रेस-सङ्घटनस्य अभिप्रायः नास्ति। सः केवलं भाजपायां कुशलः अस्ति।

काङ्ग्रेसः मम विरुद्धं दुष्प्रचारं प्रसारयति, परन्तु अहं सेवकवत् कार्यं करिष्यामि- कंगना रणौतः

हिमसंस्कृतवार्ता- मण्डी। मण्डी संसदीयक्षेत्रतः भाजपा प्रत्याशी कङ्गनारणौत इत्यनया उक्तं यत् यथा प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी स्वं प्रधानसेवकं वदन् देशस्य जनानां सेवां करोति तथा सा अपि तथैव कार्यं कृत्वा अत्र जनानां सेवां करिष्यति। मंगलवासरे द्रङ्गविधानसभाक्षेत्रस्य अन्तर्गतं शिवाबदारे द्रङ्गमण्डलभाजपायाः अनुसूचितजातिमोर्चायाः सम्मेलनं सम्बोधयन् एतत् उक्तवती। सा अवदत् यत् काङ्ग्रेसजनाः तस्य विषये मिथ्याप्रचारं प्रसारयितुं प्रवृत्ताः सन्ति। मण्डीनगरे तस्याः कार्यालयं भविष्यति इति कङ्गना स्पष्टं कृतवती। सा सर्वकारीयकर्मचारिणी, सेविका इव च मण्डीक्षेत्रस्य जनानां सेवां करिष्यति। मण्डीक्षेत्रस्य कन्याः प्रति काङ्ग्रेस-नेतृणां कीदृशं चिन्तनं वर्तते तस्य प्रमाणं तैः दत्तमस्ति। अत्रत्याः जनाः मण्डीक्षेत्रस्य सुतानां कृतस्य अपमानस्य युक्तं उत्तरं दास्यन्ति। कङ्गना उक्तवती यत् काङ्ग्रेसेन देशस्य नाशः कृतः परन्तु देशस्य नेतृत्वं स्वीकृत्य प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी अद्य विकासमार्गे अग्रणीं कृतवान्। तस्मिन् एव काले कङ्गनारणौत अपि द्रङ्गक्षेत्रं प्राप्य बहुपुस्तकपूर्वं स्वस्य ज्ञातित्वस्य उल्लेखं कृत्वा अवदत् यत् तस्याः नाडीषु अपि द्रङ्गस्य रक्तं प्रवहति इति। कङ्गना अवदत् यत् तस्याः पितृजः पितामही द्रङ्गतः अस्ति। अस्मिन् अर्थे द्रङ्गेन सह तस्य ज्ञातिः अस्ति तथा च द्रङ्गस्य रक्तं तस्य नाडीषु प्रवहति। पूर्वं कङ्गना शिवबदारं प्राप्तवती तदा दलस्य कार्यकर्तृभिः हार्दिकं स्वागतं कृतम्। अत्र स्थिते माता घटासनी-मन्दिरे कङ्गना शिरः नत्वा आशीर्वादं प्राप्तवती। अस्मिन्नवसरे द्रङ्गविधायकः पूर्णचन्द्रठाकुरः, पूर्वमन्त्री सुरेशभारद्वाजः, पूर्वमन्त्री तथा मण्डीसंसदीयक्षेत्रस्यप्रभारी गोविन्दठाकुरः, पूर्वप्रत्याशी ब्रिगेडियर खुशहालठाकुरः तथा भाजपानेता ज्योतिकपूर आदयः उपस्थिताः आसन्।

भारतीयन्यायिकसंहिता २०२४ तमस्य वर्षस्य जुलैमासस्य १ दिनाङ्कात् प्रवर्तते

हिमसंस्कृतवार्ता: शिमला

नरेन्द्रमोदीसर्वकारेण कानूनव्यवस्थाकेन्द्रे कार्यान्विताः त्रयः नूतनाः अधिनियमाः हिमाचले २०२४ तमस्य वर्षस्य जुलैमासस्य प्रथमदिनात् प्रवर्तन्ते। एतान् प्रभावयुक्तं कर्तुं मुख्यसचिवः प्रबोध सक्सेना मंगलवासरे सम्बन्धितविभागैः सह संगोष्ठीं कृतवान्। अस्मिन् सत्रे नवनिर्मितानां आपराधिककाधिनियमानां भारतीयन्यायसंहिता २०२३, भारतीयनागरिकसंहिता २०२३, भारतीयसाक्षाधिनियमः च कार्यान्वयनविषये चर्चाः कृताः। मुख्यसचिवः अवदत् यत् राज्ये नवाधिनियमानां प्रभावी कार्यान्वयनम् २०२४ तमस्य वर्षस्य जुलै-मासस्य प्रथमदिनात् आरभ्य पुलिस-सम्बद्धेषु सर्वेषु विभागेषु समुचितव्यवस्था सुनिश्चिता भविष्यति। सः अवदत् यत् पुलिस-न्यायाधिकारिणः- राज्यस्य न्यायिकविज्ञानं, जेल-अधिकारिणः, क्षेत्र-कर्मचारिणः च नूतनाधिनियमानां विषये डिजिटल-प्रौद्योगिक्याः उपयोगेन प्रशिक्षणं प्रदत्तं भविष्यति। अङ्गीयीकरणं मनसि कृत्वा एतेषु अधिनियमेषु आधुनिक-प्रौद्योगिक्याः समावेशः कृतः अस्ति। मुख्यसचिवः अवदत् यत् नवप्रावधानानाम् प्रभावी कार्यान्वयनम् सुनिश्चित्य पुलिसस्य अपराध-आपराधिक-जाल-निरीक्षण-व्यवस्थायां परिवर्तनं भविष्यति। अस्य अन्तर्गतं नूतननियमानाम् आधारेण प्रणाल्याः तन्त्रांशम् अद्यतनं भविष्यति।

होलीलॉजस्य प्रतिष्ठां रक्षितुं राजपरिवारः अतीव सक्रियः

षड्वारं राज्यस्य मुख्यमन्त्री आसीत् स्वर्गीयवीरभद्रसिंहस्य पत्नी काङ्ग्रेसप्रदेशाध्यक्षा प्रतिभासिंह स्वभ्रमणेषु सभासु च वीरभद्रसिंहस्य कार्यकालस्य विकासे योगदानस्य च स्मरणं कुर्वती अस्ति। तस्य पुत्रः लोकनिर्माणमन्त्री विक्रमादित्यसिंहः अपि होली लॉजस्य प्रतिष्ठां रक्षितुं बहु सक्रियः अस्ति। तथापि तस्य केचन पदानि सम्पूर्णतया न उपयुज्यन्ते स्म, तत् भिन्नम्। पण्डित सुखरामस्य पौत्रः, भाजपास्य वरिष्ठविधायकस्य अनिलशर्मा इत्यस्य पुत्रः च आश्रयशर्मा अपि मण्डी संसदीयक्षेत्रतः लोकसभानिर्वाचनं प्रति प्रत्याययितुं रुचिं लभते इति कथ्यते। सः उक्तवान् यत् यद् दलं तस्मै नामपत्रं ददाति सः निर्वाचनं प्रतिस्पर्धयिष्यति इति। सः मुख्यमन्त्री सुखविन्द्रसिंहसुखकुः इत्यनेन सह होलीदिने विशेषसमागमं कृतवान्। सः स्वपितामहस्य पूर्वकेन्द्रीयमन्त्री पण्डितसुखरामस्य प्रमाणपत्रस्य अपि प्रचारं कुर्वन् अस्ति। वीरभद्रस्य अतिरिक्तं पण्डितसुखरामपरिवारः अपि मण्ड्यां महत् कारकं कृतवान् अस्ति।

पूर्वमुख्यसचिवः राकेशशर्मा स्वपुत्रचैतन्यशर्मणे परिश्रमं कुर्वन् अस्ति

चैतन्यशर्मणः पिता उत्तराखण्डस्य पूर्वमुख्यसचिवः राकेशशर्मा अपि विद्रोहीकाङ्ग्रेसविधायकस्य चैतन्यशर्मणः कृते प्रबलं स्वेदं पातयति। शिमलानगरस्य बालुगञ्जपुलिसस्थाने राकेशशर्माविरुद्धं विधायकद्वयेन अपि प्रकरणं पञ्जीकृतम् अस्ति।

अधुना शिमलातः दिल्लीपर्यन्तं विद्युत्बसयानानि प्रचलिष्यन्ति

हिमसंस्कृतवार्ता- शिमला। हिमाचलप्रदेशे ग्रीनसेल मोबिलिटी सॉल्यूशन्स इत्यनेन दिल्ली-शिमलयोः मध्ये इलेक्ट्रिक बससेवा आरभ्यते। पर्यावरण- अनुकूल- विश्रान्तिद्युत- सेवानां नित्यं वर्धमानस्य याचनायाः पूर्तये गृहीतस्य महत्त्वपूर्णं पदे देशस्य १०० तः अधिकेषु नगरेषु स्वसेवाः प्रदाति। अनेन अन्तरनगरयात्राविभागे तस्य स्थितिः अधिका सुदृढा अभवत्। इयं बससेवा दिल्ली-शिमला-दिल्ली- मध्ये आरभ्यते।

नगरेषु यात्रासुविधाः वर्धन्ते

ग्रीनसेल् मोबिलिटी इत्यस्य प्रबन्धनिदेशकः (एमडी) एवं मुख्यकार्याधिकारी (सीईओ) देवेन्द्र चावला इत्यनेन उक्तं यत्, "देशे न्यूगो इत्यस्य सेवानां विशालविस्तारस्य घोषणां कृत्वा वयं बहु प्रसन्नाः स्मः। पर्यावरण-अनुकूलं, सुविधाजनकं, प्रौद्योगिक्या-सञ्चालितं च परिवहनसमाधानं प्रदातुं नगरेषु यात्रासुविधासु उत्थयन् कर्तुं मिशनस्य अनुरूपं एतत् महत्त्वपूर्णं पदम् अस्ति। वयं नूतनान् मार्गान् सुविधाश्च प्रदातुम् अस्माकं अतिथिनां यात्रानुभवं उन्नैतुं इच्छामः, तथैव टेलपाइप् उत्सर्जनं न्यूनीकर्तुं सर्वेषां कृते हरिततरं भविष्यं सुनिश्चित्य च योगदानं दातुम् इच्छामः।

हिमाचलसमूहे सम्मिलितानि भविष्यन्ति ३२७ बसयानानि

हिमाचलप्रदेशपथपरिवहननिगमस्य (एचआरटीसी) समूहे अधुनैव मार्गेषु नूतनानां विद्युत्बसयानानां प्रवर्तनस्य घोषणां कृतवन्तः आसन्। एचआरटीसी इत्यस्य अनुसारं ३२७ नवीनानि विद्युत्बसयानानि बसयानेषु समाविष्टाः भविष्यन्ति। २९७ लघुबसयानानि भविष्यन्ति येषु वस्तूनां संग्रहणस्य अपि व्यवस्था भविष्यति। एतदतिरिक्तं वोल्वो बसयानानि अपि भविष्यन्ति। एतस्य अतिरिक्तं निगमः राइड विड प्राइड टैक्सीसेवायाः अन्तर्गतं ५० अधिकान् टेम्पो यात्रिकान् अपि क्रीणाति। गुरुवासरे एचआरटीसी-सञ्चालकमण्डलस्य (बीओडी) गोष्ठ्यां एतस्य अनुमोदनं कृतम्। उपमुख्यमन्त्री मुकेश अग्निहोत्री पत्रकारसम्मेलने एतां सूचनां दत्तवान्। सः अवदत् यत् प्रथमदर्शनयोजनायाः अन्तर्गतं १७५ मार्गेषु बसयानानां चालनस्य योजना अस्ति।

नवमवर्गीय तथा चैकादशवर्गीय छात्राणां वार्षिकपरीक्षापरिणामवितरणकार्यक्रमसमायोजितः

हिमसंस्कृतवार्ताः, वैशाली बिहारम्। बिहारराज्यान्तर्गते तिरहुतप्रमण्डले वैशालीमण्डलान्तर्गते महनार-अनुमण्डलान्तर्गते सहदेई-बुजुर्गनाम्नि प्रखण्डे चकफैजपञ्चायते रामपुरकुम्हरकोलनामके ग्रामेऽवस्थिते "उत्कर्मितोच्चतर माध्यमिक विद्यालय"े अप्रैलमासे द्वितीये दिनांके विद्यालयीयानां पठितानां नवमवर्गीयाणां तथा चैकादशवर्गीयछात्राणां वार्षिकपरीक्षापरिणामवितरणकार्यक्रमः समायोजितः। तस्मिन्नेव कार्यक्रमे नवमवर्गीयेषु छात्रेषु एकादशछात्राः शीर्षदश स्थाने स्थानं लब्धाः, तत्र सर्वाः छात्राः आसन्। नवमवर्गे प्रथमस्थानं प्राप्तवती सुमनसिंहः तदनन्तरं द्वितीयस्थानं पायलः आञ्जलश्च तथा च तृतीयस्थानं प्राप्तवती पूनमसिंहश्च। कार्यक्रमेऽस्मिन् सर्वेषां छात्रछात्राणाम् अभिभावकाः उपस्थिताः आसन्, कार्यक्रमस्य सञ्चालनं विद्यालयस्य संस्कृतशिक्षकः रविरञ्जन झा अकुरुतामध्यक्षता च प्रभारी प्रधानाध्यापकः श्रीमनोहरकुमारभारतीति। एकादशकक्षायां विज्ञानसंकाये रौशनीकुमारी तथा च कलासंकायेऽपि अनुष्का कुमारी क्रमशः प्रथमस्थानं प्राप्तवती। कार्यक्रमस्योद्घाटनसत्रे प्रभारी प्रधानाध्यापक श्रीमनोहरकुमारभारतीति आगतानां अभिभावकानां स्वागतम् कृतवान् तथा च जीवने साफल्यं कथं प्राप्तकरणीयं इति विषयोपरि विस्तरेण सभायां सम्बोधितवान्। छात्रेभ्यः प्रमाणं पत्राणि विद्यालयपक्षतः प्रदत्तानि। सभायां वरीयशिक्षकः श्रीकिसलयकान्तवर्याः साफल्याय किं किमावश्यकमिति विषये उक्तवती। अन्ते धन्यवादज्ञापनं विद्यालयस्य नवीनशिक्षकः भूषणकुमारसिंहवर्या आचरितः।

॥ श्रीरामायणकथा ॥

उत्तरकाण्डम्! (पञ्चदशः सर्गः)

रसातलं प्रविश्य रावणस्य

युद्धम्! (द्वितीयः खण्डः)

तस्मिन् युद्धे दशग्रीवस्य अमात्यैः वरुणस्य तद् बलं सर्वं क्षणेन हि निपातितम् अभवत्। शरजालेन अर्दिताः वरुणस्य पुत्राः स्वबलस्य नाशं दृष्ट्वा युद्धात् निवृत्ताः अभवन्। ते अचिन्तयन् वयं महीतले स्थित्वा रावणः च पुष्पके स्थित्वा युद्धं करोति। एतद् युद्धं समं नास्ति। एवं विचिन्त्य ते वरुणस्य पुत्राः महीं त्यक्त्वा शीघ्रगामिभिः रथैः आशु आकाशं प्राविशन्। ततः देवदानवयोरिव तेषां तुमुलम् आकाशयुद्धं समभवत्। तदानीं पावकसन्निभैः शरैः रणे रावणं विमुखीकृत्य सन्तुष्टाः ते वरुणस्य पुत्राः महानादम् अकुर्वन्। ततः क्रुद्धः महोदरः राजानं धर्षितं दृष्ट्वा युद्धाकाङ्क्षी शूरः मृत्युभयं त्यक्त्वा वरुणस्य सेनां नाशयितुम् आरभत। तेन तेषां पवनोपमाः कामगाः सर्वे अश्वाः महोदरेण गदया हताः क्षितिम् अगच्छन्।

वरुणस्य योधान् अश्वान् च हत्वा विरथान् तान् स्थितान् च वीक्ष्य महोदरः हर्षनादम् अकरोत्। तेषाम् उत्तमैः सारथिभिः सह साश्वाः रथाः महोदरेण निहताः भूत्वा पृथिवीतले पतिताः अभवन् किन्तु महात्मनः वरुणस्य पुत्राः सर्वे रथान् त्यक्त्वा आकाशे स्थिताः अभवन्। ततः ते क्रुद्धाः बाणैः महोदरं विनिर्भेद्य समरे रावणं न्यवारयन्। तदा क्रुद्धः कालाग्रिरिव दशग्रीवः तेषां मर्मसु महाघोरं शरवर्षम् अपातयत्।

हिमसंस्कृतवार्ता, प्रदीपः

pradipnath997@gmail.com

सः दशग्रीवः विचित्राणि मुषलानि भल्लशतानि पट्टिशान् शक्तीः महतीः शतघ्नीः चापि वरुणस्य पुत्राणाम् उपरि अपातयत्। रावणस्य तेन प्रहारेण वरुणस्य पदातिनः पुत्राः सहसा विह्वलाः अभवन्। ततः तान् विह्वलान् दृष्ट्वा राक्षसः रावणः हर्षात् महान्तं नादम् अकरोत्।

एवमेव रावणः महानादं कुर्वन् नानाप्रहरणैः वरुणस्य पुत्रान् हन्ति स्म। ते सर्वे विमुखाः वारुणाः धरणीतले अपतन्। तदानीं तेषाम् अनुचराः तान् रणात् शीघ्रं नीत्वा गृहाणि प्रावेशयन्। ततः राक्षसः रावणः तान् अब्रवीत्- वरुणाय निवेद्यताम्। रावणस्य तद् वचः श्रुत्वा प्रहासः नाम वरुणस्य पुत्रः रावणम् प्रत्यवदत् - महाराजः खलु ब्रह्मलोकं गतः। गते नृपे तव परिश्रमः वृथा खलु! तस्य ये वीराः पुत्राः ते तु सर्वे पराजिताः अभवन्। तच्छ्रुत्वा बलदर्पितः रावणः स्वनाम श्रावयित्वा उच्चैः हर्षनादम् कुर्वन् वरुणालयात् निष्क्रान्तः अभवत्। सः राक्षसः येन मार्गेण आगतः आसीत् तेन मार्गेण पुनः लङ्काम् अगच्छत्।

धारावाहिकं

गीताप्रश्नोत्तरम्- ३०

अर्जुनः- भगवन्! अस्मिन् समरूपे परमात्मनि स्थातुं कः उपायः?

श्रीकृष्णः- अर्जुन! यः साधकः प्रियम्, अप्रियम्, अनुकूलं, प्रतिकूलम् इत्यादेः यस्याः कस्याः अपि परिस्थितेः प्राप्तौ सत्यां न कदापि हृष्यति, न वा उद्विग्नः हि भवति, एतादृशः मोहरहितः, स्थिरबुद्धिः, ब्रह्मज्ञः साधकः सदा परमात्मनि एव स्थितः भवति।

अर्जुनः- सा स्थितिः कथं प्राप्यते भगवन्?

श्रीकृष्णः- यः कल्याणकामी पुरुषः बाह्यपदार्थेषु सङ्गरहितः भवति, सः आत्मनि एव सात्त्विकं, दिव्यं वा सुखम् अनुभवति। तस्मादेव सः परमात्मना सह एकीभूय अक्षयं सुखम् अनुभवति।

अर्जुनः- बाह्यपदार्थेषु या सहजासक्तिः, ततः कथं विमोक्तुं शक्यते भगवन्?

श्रीकृष्णः- हे अर्जुन! तदर्थं सम्यक् विचारणायाः आवश्यकता अस्ति। विषयेन्द्रियसंयोगजन्याः यावन्तः बाह्यिकभोगाः सन्ति, ते सर्वे दुःखयोनिरूपाः कथ्यन्ते। एते हि मनुष्यजीवने दुःखोत्पादकाः, आद्यन्तवन्तः, आगमापायिनः च सन्ति। परन्तु यः विवेकी पुरुषः, सः तेषु न कदापि रमते।

अर्जुनः- भगवन्! ये भोगविषयेषु विरक्ताः स्युः, तेषां किमपि वैशिष्ट्यं स्यात् किम्?

श्रीकृष्णः- आं, महत् वैशिष्ट्यम् अस्ति अर्जुन! यः मनुष्यः स्वदेहस्य विमोक्षणात् प्राक् कामक्रोधादिभ्यः समुद्धवं वेगं सोढुं शक्नोति, अर्थात् यदि तत्समये तस्मिन् मनुष्ये कामक्रोधजन्यः वेगः हि उत्पन्नः नैव भवति, तर्हि सः सुखी, योगी, शूरवीरः, सुजनः वा आख्यायते।

अर्जुनः- तेन वैशिष्ट्येन साधकस्य किं भवेत् भगवन्?

श्रीकृष्णः- कामक्रोधादिभिः रहितः साधकः परमात्मसम्बद्धं दिव्यसुखम् अनुभवति। सः निर्मलचित्तपुरुषः सर्वदा परमात्मनि एव रमते। तस्य

ज्ञानं नित्यं प्रकाशते। सः ब्रह्मस्वरूपः साधकः शान्तं ब्रह्म अधिगच्छति इति तस्य वैशिष्ट्यम् अवगच्छ अर्जुन!

अर्जुनः- अन्ये साधकाः अपि कदाचित् तत् शान्तं, निर्वाणब्रह्म प्राप्नुयुः वा भगवन्?

श्रीकृष्णः- आम्, अन्ये अपि तत् ब्रह्म प्राप्तुमर्हन्ति अवश्यमपि। येषां शरीरम्, इन्द्रियाणि, मनः च वशीभूतानि सन्ति, येषां मनोगताः सर्वसंशयाः नष्टाः, येषां च समस्तपापानि भस्मीभूतानि सन्ति, ते विवेकवन्तः साधकाः निर्वाणब्रह्म प्राप्तुमर्हाः।

अर्जुनः- एतत् निर्वाणं ब्रह्म प्राप्तवतां पुरुषाणां लक्षणानि कानि स्युः भगवन्?

श्रीकृष्णः- ते निर्वाणं ब्रह्म प्राप्तवन्तः साधकाः कामक्रोधादिभिः रहिताः भवन्ति। तेषां मनोबुद्ध्यादिकं स्ववशे भवति। ते आत्मस्वरूपस्य साक्षात्कारिणः भवन्ति। एतादृशाः ज्ञानयोगिनः इहलोके, परलोके, सर्वत्र च निर्वाणं ब्रह्म अधिगच्छन्ति।

अर्जुनः- एतत् निर्वाणं ब्रह्म अन्यविधेन साधनेन अपि प्राप्तुं शक्यं किं केशव?

श्रीकृष्णः- आं, शक्यमवश्यम्। ध्यानयोगेन तत् प्राप्तुं शक्यते। यः ध्यानसाधकः बाह्यविषयान् बहिः कृत्वा इत्युक्ते सर्वविषयान् परित्यज्य, स्वकीयां दृष्टिं भ्रुवोर्मध्ये संस्थाप्य च, बाह्याभ्यन्तरे संचारिणौ प्राणापानौ अथवा पूरकरचकौ समौ करोति, सः इन्द्रियं, मनः, बुद्धिः, इच्छा, भयं, क्रोधः इत्यादिभिः रहितः, मोक्षपरायणः पुरुषः सदा मुक्तः एव स्यात् इति सम्यक् ज्ञायताम् अर्जुन!

अर्जुनः- भगवन्! इतोऽपि सुगमम् अन्यदपि साधनम् अस्ति किम्, येन मनुष्यः सुखपूर्वकं मुक्तः भवेत्?

श्रीकृष्णः- इतोऽपि सुगमः तु भक्तियोगः वर्तते। यः मनुष्यः मां सर्वलोकानां महेश्वरं, समस्तप्राणिनां परमं मित्रं, सम्पूर्णयज्ञानां, तपसां च भोक्तारं जानाति, दृढतापूर्वकं मन्यते च, आत्मानं न भोक्तारम्, अपितु केवलं भगवतः दासं मन्यते, सः ब्रह्मरूपां परां शान्तिं लभते इति। (गीता - ५/२०-२९)

इति श्रीमद्भगवद्गीतामूलग्रन्थम् अनुसृत्य सज्जीकृते सरलप्रश्नोत्तरेऽस्मिन् कर्मसंन्यासयोगः नाम पञ्चमोऽध्यायः सम्पूर्णः। श्रीकृष्णार्पणमस्तु!

(अनुवर्तिष्यते) नारदोपाध्यायः।